

Green Paper Flevoland

Een nieuwe impuls voor een natuurinclusieve samenleving

Vanuit ons gezamenlijk belang bij een mooier landschap en een natuurinclusievere samenleving, willen LTO Noord en FAC met gebiedspartners investeren in een duurzamer en vitaler Flevoland. Daarom bieden wij deze Green Paper aan de partijvoorzitters van de Provincie Flevoland en Waterschap Zuiderzeeland aan.

Volop kansen in Flevoland

Er zijn tal van initiatieven om de land- en tuinbouw in Flevoland toekomstbestendig te maken en het agro-natuur netwerk te versterken. Provincie en waterschap bevorderen die initiatieven actief. Bijvoorbeeld door uitbreiding van de regeling voor Agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb), het Actieplan Bodem en Water, de Opgave Landbouw Meerdere Smaken, Actieplan Biodiversiteit en Agenda Biodiversiteit.

De initiatieven hebben tot dusverre waardevolle resultaten opgeleverd. In en rond de landbouw liggen echter veel meer kansen voor natuurinclusiviteit, circulariteit, klimaat, bodemkwaliteit en watersysteem. Daartoe willen we:

- het beheer voor boerenlandvogels verder versterken, door uitvoering te geven aan het actieplan akkervogels;
- de mogelijkheden van groenblauwe diensten te verbreden en versterken naar bodem, klimaat en water;
- een sterke rol in gebiedsprocessen o.a. in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG);
- een leidende rol voor het FAC in de vormgeving en realisatie van dooradering van het landelijk gebied;
- in brede zin betrokken worden bij initiatieven, wet- en regelgeving die het landelijk gebied aangaat om zo toekomstbestendigheid van de landbouw te garanderen;
- een actieve rol in het signaleren van vraagstukken, die leiden tot projectvoorstellen die aansluiten bij de motivatie van de boeren, waarbij het principe van samen leren en beter doen leidend is;
- een bedrijfsplan ontwikkelen, die de boer inzicht geeft in de bedrijfsvoering, die aansluit bij de vraagstukken en ontwikkelingen in het gebied en ruimte biedt voor (financiële) waardering.

Zes speerpunten

1. Natuurinclusiviteit voor de landbouw gaan laden in afstemming met gebiedspartijen, een kennisprogramma ontwikkelen en deze uitvoeren. Natuurinclusiviteit begint bij de bodem, waarbij de focus ligt op bodemkwaliteit. Belangrijk zijn het tegengaan van verdichting, minder diep werken en opbouw van organische stof met vaste mest en groenbemesters. Een tweede element is variatie in het landschap, habitats en gewassen. Dat kan door de teelt van natuurgerichte gewassen, door meer rust- en eiwitgewassen, gebruik van functionele biodiversiteit en inrichting en beheer van het landschap (zie ook punt 4 dooradering). Punt van aandacht is dat het verdienvermogen minimaal intact blijft. Een derde element is de inzet van specifieke maatregelen vanuit het agrarisch natuurbeheer (zie punten 2 en 3). Tot slot is het doel om de emissie naar de omgeving

te minimaliseren. Het gaat om optimalisatie van de toepassing van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen.

2. Verveelvoudigen van het huidige oppervlakte akker- en weidevogelbeheer. Voor een effectieve bescherming is een hogere dekkingsgraad aan beheer noodzakelijk om de trend te keren. Een actieplan akkervogels moet de oplossingsrichtingen geven. Er zijn wellicht goede kansen in gebieden met bodemdaling.
3. Sterke uitbreiding van groenblauwe diensten naar doelen bodem, water en klimaat.
4. Dooradering van het gebied, waarbij 10% in beheer het doel is, maar recht doet aan de landbouwdoelen van Flevoland. De verplichting van de aanleg van bufferzones en de eis van 4% niet productief in het GLB geeft een goede basis. Incourante delen landbouwgrond bijvoorbeeld ontstaan door windmolenpaden kunnen worden meegenomen, naast de reeds bestaande structuren van waterwegen en bermen. Middels aangepast beheer van watergangen, bermen en bufferzones is er een flinke slag te behalen. Inpassing van houtige gewassen kan bijdragen aan de bossenstrategie evenals de ontwikkeling van Agroforestry. Zachte overgangen tussen landbouw, natuur en openbare ruimte versterken de dooradering, maar zeker ook de habitat voor veel soorten van het ecosysteem.
5. Een actieve rol in gebiedsprocessen die van onderaf worden geïnitieerd, waarbij een bindende rol is voorzien tussen boeren en overheden. De ontwikkeling van een bedrijfsplan kan hier een belangrijke rol in vervullen.
6. Sturen op doelen in plaats van op maatregelen door een systematiek te ontwikkelen passend bij de flevolandse situatie, die op draagvlak kan rekenen van alle gebiedspartijen.

Wat vragen we van provincie en waterschap?

- Maak ANLb toegankelijk voor iedereen.
- Breng ANLb budget in proportie met het landbouwareaal in Flevoland, ofwel het huidige budget verhogen met een factor 4.
- Bied een regeling voor boeren die willen investeren in dooradering van het gebied met een bijpassende vergoeding voor beheer gedurende 30 jaar. In aansluiting bij het Aanvalsplan Landschap vragen we in totaal 1,1 miljard euro.
- Stel jaarlijks 200 duizend euro beschikbaar voor het opstellen en uitvoeren van een kennisprogramma op het gebied van natuurinclusieve landbouw.
- Stel tweejaarlijks 100 duizend euro beschikbaar voor de organisatie van een tweejaarlijks evenement op het gebied van natuurinclusieve landbouw.
- Geef LTO Noord en FAC een actieve rol in gebiedsprocessen, zodat die gedragen zijn door de boeren. Daag boeren uit om samen het initiatief te nemen.
- Maak het mogelijk dat iedere boer een bedrijfsplan kan laten maken.
- Faciliteer de ontwikkeling van een systematiek, die het mogelijk maakt om te sturen en te waarderen op doelen. Geef het FAC een blijvende rol in deze ontwikkeling.
- Stel jaarlijks 200 duizend euro beschikbaar voor monitoring voor toetsing op effectiviteit.

Voor meer informatie: Arnold Michielsen, voorzitter LTO Noord Flevoland (06-20 47 87 74) of Peter Bentum, voorzitter FAC (06-12 58 03 99).